

MAGARÁG

1939. Nov. 10

VIII. No. 312

2 lei

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDENE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:
Dr. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul 4.

HITLER

a müncheni sörpincében
szerda este elmondott beszédében
élesen támadta ANGLIÁT

„Anglia 3 évre tervezi a háborút,
mi 5 évig folytatjuk, de nem
kapitulálunk”

(Berlin. Stefani). Hitler tegnap Münchenbe érkezett, hogy részvegyen a nemzeti szocializmus „őscsapatának” évenként szokásos bajtársi összejövetelén. Ezt az értekezletet egy müncheni sörpincében tartják. Hitleren kívül az összeszejövetelen résztvevő Göring is és a párt több vezető tagja.

Hitler ez alkalommal nagy beszédet mondott.

A német kancellár rátért arra a kérdésre, hogy angol szempontból mi a háború célja? A kancellár utalt arra, hogy ezt a célt nem ismeri senki. Nem tudja senki. Csak annyit tudnak, hogy Anglia egyre azt hangoztatja, hogy Anglia győzni fog. Az első világháborúban nem Anglia volt az, aki győzött és most, a másodikban tönkre fog menni.

— Angliának nem szabadna szem elől tévesztenie azt, — folytatta beszédét Hitler, — hogy

Anglia ez alkalommal egy másik Németországgal áll szemben.

Ennek az igazságnak a mértékét ezek az urak majd később fogják megismerni. Ha pedig ma egy angol ember azt mondja, hogy Anglia a szabadságért harcol, az igazságért harcol, az emberiségért harcol, a demokráciáért harcol és a civilizációért, a kultúráért, meg nem tudjuk még, hogy miért nem, akkor ennek az angol embernek az egész Németország a szemébe kénytelen nevetni, gondolván arra, hogy az angol gyarmatokon a színes népek körében mit jelent ez az angol emberiség, kultúra, civilizáció és igazság.

A német kancellár kitért ar-

ra, hogy a világháborút követő esztendőkből Németország rendkívül sokat tanult. Foglalkozott az angol röpcédulák ügyével, amelyet igen ártalmatlan fogásnak minősített.

— Halifax külügyminiszter legutóbbi beszédéből is kitűnt folytatta Hitler, — hogy Anglia nem akar békét. Akkor a továbbiakat majd megbeszéljük e harcias urakkal, de olyan szavakkal, amiket ezek az urak nem fognak megköszönni. Sajnáljuk azonban, hogy

Franciaország belekeveredett ebbe a konfliktusba. Az a nézetem, hogy Francia országot meggyőződése ellenére rántotta be Anglia a háborúba.

— Mi sohasem féltünk. Most sem féltünk. A háború kitörése pillanatában két fronton, ma csak egy fronton álljuk a harcot.

Hitler kancellár beszéde további részében kitért a német-szovjet viszonyra. Ezt illetően a következő kijelentést tette:

— Volt idő, nemrégiben, amikor az orosz és a német nép szemtől-szembe állott egymással. Sem egyiknek, sem másiknak nem volt ebből haszna. Egyszer ezt a két hatalmas nemzetet sikerült egymásnak uszítania, másodszor azonban ez nem fog sikerülni sem Párisnak, sem Londonnak.

— Akaratunk erős, — jelentette ki Hitler. Mindenre lehet gondolni, de csak arra az egyre nem, hogy Németország kapitulálni fog.

Németország nem fog kapitulálni soha.

A vezérkancellár hangoztatta, hogy Anglia önkényesen 3 évben állapította meg a jelenlegi háború időtartamát. Hitler kifejtette, hogy utasítást adott Göringnek, hogy

a háborút öt évi időtartamra szervezzék meg.

Meg fogjuk mutatni Angliának, hogy mit jelent egy 80 millió nemzet akarata és ereje. Angliában azt állítják, hogy ők fognak győzni. Én azonban kijelenthetem, hogy ha győztes lesz ennek a háborúnak, úgy az nem lehet más, mint mi. Ma erősebbek s jobban megszervezték vagyunk, minto voltunk 1914-ben. Akkor vakra beleugrottunk a háborúba, ma azonban minden lépésünket tervszerűen, óvatosan készítetjük elő. Itt csak egy győztes lehet, s ez mi vagyunk. Ez az, amit Churchill és az angol kormány, Chamberlain és Halifax nem akarnak elhinni.

Hitler ismét érintette a lengyel kérdést, utalván arra, hogy

Lengyelország angol felbuztítás nélkül soha nem emelt volna fegyvert Németország ellen.

A kancellár utalt arra, hogy a lengyelek bátran harcoltak, hősiességükkel védtek hazájukat, de nem voltak meg

szervezve. Így történt aztán, hogy 10 nap alatt Lengyelország katonailag elkészült, 20 nap alatt romokban hevert és 30 nap alatt kapitulált.

A kancellár kifejtette, hogy Németország gazdaságilag is meg van szervezve. A racionalizált ellátást már a háború első napjától bevezették s így Angliának minden aggodalma főleg az aziránt, hogy a német repülőgépek benzinhiány miatt nem tudnak majd startolni. Kitért az 1918-as összeomlásra utalt arra, hogy Németország ezt megérdemelte, mert előző katonai fegyelmét nem tudta kellő módon kiaknázni. Ezt a szemrehányást azonban nem fogják még egyszer megtenni az utódok.

A kancellár azzal fejezte be beszédét, hogy a német nép életlehetőségét teremti meg.

Bizonytalanság a finn- orosz tárgyalásokban

(Helsinki. Havas). A finn távirati iroda tudósítója szerda délelőtti telefonon beszélt a moszkvai finn küldöttséggel, ahol kijelentették, hogy nem tudják, folytathatják-e szerdén a megbeszéléseket.

Itteni értesülések szerint a további tárgyalások folytatására sikerült alapot teremteni.

Általános mozgósítás BELGIUMBAN?

Vizzel árasztották el aholland határterületeket

(Brüsszel. Havas). A belga katonai hatóságok rendeltére csendőrök jártak házról-házra és vitték szét a behívókat. A katonai hatóságok részéről minden intézkedés megtörtént, hogy az általános mozgósítást elrendeljék. Liege és Antwerpen között az Albert csatorna jobb partján nagyarányú csapatösszevonások történtek.

A Stefani jelentése szerint az összes magánfőrnöveket elkobozták. A holland-belga határon csapatokat vontak össze.

A Hágából érkező jelentések szerint Hollandiában nagy területeket víz alá helyeztek. Ugy Belgiumban, mint Hollandiában hangsúlyozzák, hogy csak óvatossági rendszabályokról van szó.

Ma! számunk 8 oldal, 2 lei

Rendkívüli éjszakai minisztertanács Brüsszelben

Belga jelentés szerint újabb német repülőgépek jelentek meg Belgium felett

(London. Reuter). Az angol tájékoztató minisztérium közlése szerint a német hadvezetőség

a holland-belga határ mentén a lengyelországi harcok során bevált különleges rohamcsapatokat vont össze s ezek a rohamcsapatok tankokkal és páncélcsoportokkal vannak felszerelve.

A Havas távirati iroda párisi jelentései ugyancsak megerősítik, hogy a belga határon német részről nagyarányú német csapatösszevonás történt.

(Brüsszel. Reuter). A belga kormány szerda este újabb jelentést adott ki, amely megállapítja, hogy

tegnap újabb 12 idegen nemzeti repülőgép jelent meg Belgium felett, amelyek fényképfelvételeket készítettek. A repülőgépek nem Anglia és Franciaország felől jöttek.

Jelentésében a belga kormány kitért arra, hogy az elmúlt napok során idegen repülőgépek több ízben sértették meg a belga semlegességet. Több repülőgépnek a személyazonosságát pontosan nem lehetett megállapítani, tény azonban, hogy ezek a repülőgépek nem tartoztak sem a francia, sem az angol légi haderő kötelékébe. A belga kormány jelentése kidomborítja, hogy az idegen repülőgépek

formális felderítő tevékenységet fejtettek ki Belgium felett.

A minisztérium utasítást adott a lakosságnak, hogy miként védekezzék légitámadás ellen.

A Hágából érkező jelentések utalnak arra, hogy a hollandiai légvédelmi ütegek több ízben tüzelni voltak kénytelenek.

Egy újabb brüsszeli jelentés arról számol be, hogy a belga kormány tagjai a súlyos helyzetre való tekintettel szerdán este minisztertanácsos tartottak.

Londonban egyébként úgy vélik, hogy a fenti két állam függetlensége és semlegessége egy hajszálon függ.

A holland rendőrhatalóságok Amszterdamban hat házkutatást tartottak. Egy garázsban titokzatos repülőgépre bukkantak.

A norvég király is csatlakozott a békefelhíváshoz

(Oslo. Reuter). Haakon norvég király táviratot intézett Vilma holland királynőhöz és Lipót belga királyhoz és beje-

lenterte csatlakozását a békeakcióhoz.

(Berlin. DNB). A holland-belga békeközvetítési javaslat mindenütt nagy meglepetést keltett. A német lapok a Belgiumból, Hágából érkező ja-

Az ankarai parlament egyhangulag ratifikálta a török-angol-francia szerződést

(Ankara. Reuter.) A török nemzetgyűlés egyhangulag ratifikálta a török-angol-francia szerződést. Saracoglu külügyminiszter kijelentette, hogy a három állam célja a civilizáció, béke és kultúra megvédése.

(Ankara. DNB). Az Aksum című lap jelentése szerint a török kormány elhatározta, több korosztály leszerelését.

CHURCHILL beszámolója a tengeri háborúról és a Royal Oak elsüllyesztéséről

(London. Reuter). Az alsóház szerdai ülésén Churchill, az admirális első lordja részletes beszámolót mondott a Royal Oak elsüllyesztéséről. Kijelentette, hogy a Scapa Flow védelmet az elmúlt háborúban megtámadhatatlannak tekintették. Ez tulságos könnyelművé és elbizakodottá tette az angol hadvezetőséget. Most azonban minden intézkedést megtettek a Scapa Flow védelmére.

Churchill ezután a tengeri háború eredményeiről számolt be.

— Óvatos és mérsékelt számítás mellett is — mondotta Churchill — megállapíthatjuk, hogy hetenként két, három vagy négy tengeralattjárót süllyesztünk el. Anglia a háború második hónapjában feleannyi veszteséget szenvedett, mint a háború első felében. Az ellenségtől elkoboztunk 52 ezer hajótonnát, vásároltunk 27 ezer tonnát, gyártottunk 64 ezer tonnát. A teljes

vaslatot kedvezően fogadták, ellentétben az angol és francia sajtóval. A holland-belga javaslat nagy meglepetést keltett Londonban s az angol külügyi hivatal a javaslat ügyében nyomban érintkezésbe lépett a francia külügyminisztériummal.

(Kopenhága. Havas). A dán lapok első oldalán közlik a holland-belga békejavaslatot. Az egyetlen lap, amely kommentárt fűz a békefelhíváshoz, a „Sozialdemokraten” amely megállapítja, hogy nem lehet illúziókat fűzni a békejavaslat sikeréhez.

vesztés tehát az egész flotta úriartalmának egyharmad százaléka. Az Oak Royal repülőgépanyahajó, amelyről azt a hírt terjesztették, hogy a tenger fenekén van, maga végezte a legnagyobb pusztítást. Meglennénk elégedve, ha a teljes német flotta csak azokkal az angol hajókkal kerülne szembe, amelyek elsüllyesztését a németek hírül adták. A háború első részében 10 millió tonna áru érkezett kikötőinkbe, 400 ezer tonna német árut lefoglaltunk, 220 ezer tonna volt a veszteségünk, a tiszta nyereség tehát több, mint 100 ezer tonna. Számításunk szerint

januárra 100 német tengeralattjáróval kell felvonnunk a harcot,

azonban teljesen felkészültünk. Kereskedelmi hajóink felfegyverzése folyamatban van, hajóink védelmét megháromszoroztuk. Bbizonyosodott, hogy

mi vagyunk a tengerek urai.

Mért nem hozták nyilvánosságra egy angol tengeralattjáró felrobbantását?

Churchill ezután kijelentette, hogy az angol tengerészet vesztesége emberéletben nagyobb volt, mint a francia és angol szárazföldi hadseregé együttvéve.

Minden veszteségünkről nyíltan beszámoltunk — mondotta Churchill — csak egyetlen esetet hallgattunk el, egy tengeralattjárónk rob-

banás következtében előállt pusztulásáról.

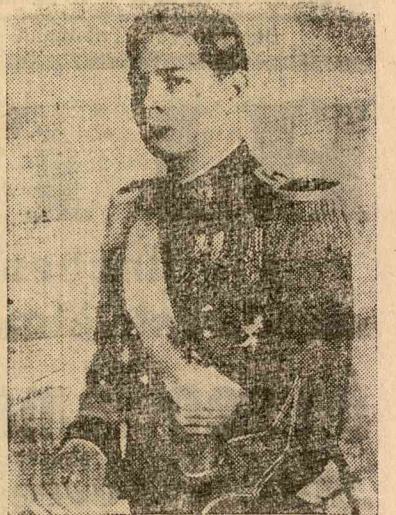
Ez olyan körülmények között történt, hogy jobbnak láttuk nem közölni a nyilvánossággal.

Churchill azzal fejezte be beszédét, hogy bizakodással néz a jövő elé, mert a legtöbb háború sorsa a tengeren dől el.

Nagy fénnel ünnepelte az ország MIHÁLY nagyvajda nevenapiját

(Bucuresti). Mihály nagyvajda névnapját nagy fénnel ünnepelték meg országszerte.

A bucuresti patriarchatus templomában Te Deum volt, amit Nicodim patriarcha celebrált. Jelen voltak: Flondor udvari marsall, Argetoianu miniszterelnök, a kormány tagjai és a hatóságok képviselői.

A Te Deum után a résztvevők az udvarra vonultak, ahol a lovas testőrgárda sorakozott fel zászlóval és zenével. A résztvevők eléptek a csapatok előtt, majd Ilcus hadügyminiszter lelkes beszédet intézett a katonákhoz, éltetve Mihály nagyvajdát.

Az országőr parancsnokságának ülésén Teofil Sidorovici főparancsnok éltette Mihály nagyvajdát.

Öfelsége a névnap alkalmából 2 és félmillió lelt ajándékozott magánpénztárából az iskolás gyermekek kántinjá javára.

Roosevelt kapja meg a Nobel békédíjat?

(Stockholm). Az „Abendblatt” című lap szerint a Nobel békédíjat Roosevelt elnök kapja meg.

Atlee őrnagy a háború céljairól

(London. Stefani). Atlee őrnagy, az angol munkáspárt vezetője egy vidéki népgyűlésen beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy a munkáspárt véleménye szerint milyen feltételek mellett lesz megköthető az új béke. Atlee hat pontban foglalta össze ezeket a feltételeket. Ezek között szerepelnek: az összes nemzetek függetlenségének s szabadlétének biztosítása, egy magasabb nemzetközi fórum létesítése, amely a biztonságot garantálja, továbbá egy másik fórum, amely a gazdasági és kereskedelmi együttműködést szabályozza, végül minden imperialista törekvéstről és mandatárius uralomról való lemondás.

Táblai hírek

Dr Popa Teodor közismert nagyváradi ügyvéd felszólító levelet intézett Mihalca Rozália telegdi lakoshoz és ebben 9000 leit kitevő ügyvédi honoráriumát kérte. Az asszony néhány nap múlva beállított az ügyvédhez és felvilágosítást kért, hogy honnan ered ez az összeg. Az ügyvéd, hogy pontos felvilágosítást nyújtson, elővette az iratköteget és közölte, hogy a honorárium a Szabó Béla ellen indított pereskedésből ered. Az asszony erre felkapta a dílevelet, a szájába dugta és kifutott. Az ügyvéd feljelentést tett ellene az ügyészségen és az asszonyt okiratrongálás címén vád alá helyezték. A törvényszék 3 hónapi fogház és 2000 lei bűntetésre, valamint a 9000 lei megfizetésére kötelezte Mihalca Rozáliát. A tábla tegnap helyben hagyta az ítéletet, de felfüggesztette annak végrehajtását.

DIANA

bedörzsölés nyugodt álmot biztosít.

Nyéki József vendéglősnek feltűnt, hogy a pénztárállomány állandóan gyanús csökken. Egy alkalommal azután tettenérték Tóth Károly pincért, aki álkulccsal kinyitotta a pénztárt és onnan kisebb pénzösszeget vett ki. A tettenért pincér bevallotta, hogy rendszeresen fosztogatta a pénztárt. Nyéki 15 ezer lei eltulajdonításával vádolja, Tóth csak az összeg felét ismeri el. A törvényszék 4 hónapi fogházra és 2000 lei pénz büntetésre ítélte a pincért. A tábla a büntetést 3 hónapi fogházra szállította le.

Varrógépet és kerékpárt

javitok, veszek és eladok. — Singer gépkatrészek raktáron. — Autogén hegesztést és petroleum gyorsfűző javítást garancia mellett vállalom.

Jakab műszerész Str. Avram Iancu No. 5.

A szentjánosi csendőrmester meghallotta, hogy Hámos János ottani gazda tiltott dalokat énekelt. Az őrmester eljárást akart indítani az éjjeli őr ellen, aki 200 leit kínált fel neki arra az esetre, ha az eljárást megszünteti ellene. Martin Áron őrmester erre feljelentette Hámost, akit a törvényszék vesztegetés címén egy hónapi fogházra és 500 lei pénzbüntetésre ítélte. A tábla a fogházbüntetést 10 napra mérsékelte.

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagyalomástól alig 5 percrenyire, több ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál d. e. 10-ig Str. Franceza 12.

Chamberlain elhalasztotta nyilatkozatát a békefelhívás tárgyában

(London. Reuter). Az alsóház szerdai ülésén Attlee őrnagy, a munkáspárt vezére kérdést intézett Chamberlain miniszterelnökhöz, hogy nyilatkozhat-e a belga király és a holland királynő békeközvetítéséről?

— Az angol kormány — mondotta Chamberlain — most vizsgálja ezt a felhívást, de ma még nem áll módomban nyilatkozni.

Az angol kormány nemcsak a francie kormányt és a dominiumok kormányait kell, hogy megkérdezze, de ki kell kérjék a franciaországi lengyel kormány véleményét is.

Sikorszky lengyel miniszterelnök és Zaleszky külügyminiszter holnap Londonba utazik.

(Berlin. — DNB.) A német rádió és sajtó minden megjegyzés nélkül közölte Vilma királynő és Lipót király békefelhívását.

(Páris. — Havas.) A francia sajtó hódolattal emlékszik meg a belga király és holland királynő békeközvetítéséről. A lapok azonban hangsúlyozzák, hogy az igazságért, népek függetlenségéért és az erőszakos cselekmények ellen indított háború nem fejezhető be ily módon. A külügyminisztériumhoz közelálló Petit Parisien megállapítja, hogy Chamberlain és Daladier legutóbbi beszéde óta a helyzet nem változott. A két uralkodónak is be kell látnia, hogy egy békeközvetítés ilyen körülmények között Németország sikere lenne.

(Amszterdam. Havas.) Hollandia határvédelmi intézkedéseit tegnap újból megerősítették. Újabb csapattesteket küldtek a határra és újabb területeket készítettek elő a vizáláborításra. A Havas amszterdami jelentése szerint holland politikai körökben a német sajtó magatartását fenyegetőnek tartják az Allgemeine Handelsblatt és más német lapok ugyanis azzal vádolják Hollandiát, hogy túlságosan behódoló magatartást tanúsít az angol blokáddal szemben.

Elutasító álláspontra helyezedik az angol sajtó

(London. Reuter). A holland-belga javaslatot foglalkozik az angol sajtó. Az angol lapok a javaslatot szemben elutasító magatartást tanúsítanak. A Times megjegyzi, hogy a holland-belga javaslatra a legjobb válasz Halifax angol külügyminiszter ismert legutóbbi rádióbeszéde volt. A lap kiemeli, hogy tisztességes békét ilyen körülmények mellett nem lehet kötni.

A Times megállapítja, hogy

a váratlan békeközvetítésnek két oka lehet:

1. A kis országok most alkalmasnak látják az időt a békeközvetítésre, mert Molotov legutóbbi beszéde kiábrándította Németországot és megharagította Olaszországot.

2. A békeközvetítés oka azok az alarmizáló hírek, amelyek a két állam elleni tervekről érkeztek. Ez magyarázza meg a tanácskozás titkos voltát és a távirat azon kitételét, hogy e „súlyos órában fordulnak a

A Havas szerint

Téli állóháborúra lehet számítani

Lotharingia előtt megelégnünk a fevékenység

(Páris. Havas). A francia vezérkar jelentése nyugati arcvonal eseményeit a következőkben összegezi: a német haderő néhány napos nyugalm után Lotharingia előtt nagyobb tevékenységbe kezdtek. A német vezérkar célja az, hogy az ellenséggel a legszorosabb érintkezést vegye fel, de ebből még nem lehet következtetni arra, hogy általános támadás következik be. A

hadviselő felekhez.

A Havas távirati iroda Svájc-ból jelenti, hogy a „Journal du Geneve” hosszú cikk keretében méltatja a holland-belga javaslat jelentőségét s megjegyzi, hogy ha Nagybritannia továbbra is hajthatatlan magatartást tanúsít, úgy a holland-belga kísérlet a megegyezés létrehozását illetően csődöt mond. Ezt az a tény erősíti meg, hogy a holland-belga javaslat egyetlen szóval sem említette meg Lengyelországot, mint amely szintén felajánlotta hozzájárulását a békés megegyezés érdekében.

Magyarság körén reggel minden irakban kapható

Auschnitot beszállították a vacarcsi fogházba

(Bucuresti). A vizsgálóbíró letartóztatási végzése alapján Max Auschnitt ismert nagyiparost a vacarcsi börtönbe szállították. Többek között azzal a súlyos váddal illetik, hogy 18 millió 103 ezer francia aranyfrank értékű állampapírt

idegenített el, mint a Resica társaság vezérigazgatója. — Ugyanakkor azzal is vádolják, hogy a vasanyag vásárlására szükséges devizákkal kapcsolatban a vállalatot valósággal kifosztotta.

Részletre vásárolhatnak fát az állami nyugdíjasok

Rendelkezés az állami tisztviselők faellátásáról

(Bucuresti). Mihail Serban földművelésügyi miniszter hozzájárulását adta ahhoz, hogy az állami nyugdíjasok számára nyugdíjkönyveik biztosítéka mellett négy részletben való fizetéssel tűzifát adjanak el. Ami a köztisztviselőket illeti, nem kapnak részletre fát, csak előzetes fizetés mellett, viszont 150 lei árle szállítást nyújtanak számukra vagononként. Az intézkedést azzal indokolják, hogy bizonyos köztisztviselők és köz-

tisztviselői egyesületek mintegy 15 millió lejtel tartoznak még az erdőkitermelési igazgatóságnak régebbi szállítások fejében. Illetékes helyen mégis szeretnének részletfizetési kedvezményt nyújtani a köztisztviselők számára és annak lehetőségét tanulmányozzák, hogy az egyes minisztériumok és önálló intézmények hitelintézetei előlegezzék a szükséges összegeket számukra.

KORSZERŰ

közgazdasági riport

az indokolt és indokolatlan áremelkedésről

— Borzasztó ideges vagyok, — mondotta ismerősöm, akivel az uccán találkoztam.

— Nem csodálom, hisz ma mindenki ideges, — válaszoltam. — De miért van önnek különös oka az idegeskedésre? Rendezeit anyagi viszonyok között él, családjá egészséges, gyári érdekeltsége van...

— Ez az — szakított félbe. — Gyáram van és a héten háromszor kellett átirnom az árakat...

Beszélgetésünk további része már nem tartozik a nyilvánosság elé, de az, hogy egy néten háromszor kellett átirnia az árakat, mindannyiunkra tartozik, mindannyiunkat érdekel. Tudjuk és érezzük valamennyien, hogy mennyire idegesít bennünket az áraknak folytonos átirása. Mert ez az átirás ma általános. A nyersanyagszállító átir, a gyár átir, a nagykereskedő átir és a kiskereskedő — mit tehetne egyebet? szintén átir. És ha szegényeknek emiatt fáj a fejük, elképzeltető, milyen gondokat okoz nekünk, akik ezeket az árakat kénytelenek vagyunk megfizetni.

Példázat a vaskályuáról

Néhány példa a mindennapi életből. Vaskályhát akar valaki venni. Délután másfélezer lejt kértek érte. Másnap, mikor a vevő ki akarta fizetni, kijelentették, hogy a kályha ára ezerhatszáz lejt. Kérdésére hogy miért emelkedett az ára az elmúlt éjjel, azt a választ kapta, hogy a vas megdrágult. Szegény kályha egy álmatlan éjszakán elhatározta, hogy ő reggelre megdrágul.

Egy barátom családjában kisbabát várnak. Gondos családapának ilyenkor kötelessége idejében a kelengyéről gondoskodni. Érdeklődött ilyen esetekben szokásos holmik ára iránt, pontosan összeírta és este megbeszélte feleségével, hogy miből mennyit vásároljanak. Másnap a jegyzékkel visszament az üzletbe, de a csodálkozástól és felháborodástól égnek állt minden haja szála, mikor tudomására adták, hogy egyik darab husz lejjel, a másik tíz lejjel és a többi is megfelelő arányban megdrágult. Ugyanaz a készáru, melyet előző napon megfizetett és most is ott hevert az üzleti álványokon.

Hivatalnok embernek téli cipőre volt szüksége. Néhány nappal ezelőtt elment a cipészhez és érdeklődött az ár iránt.

— Nyolcszáz lej, felelte a cipész, mire a megrendelő úgy megszeppent, hogy kifutott az üzletből. Az időjárás

azonban rosszabbodott és téli cipőre mégis csak szüksége van az embernek, kivált, ha sokat járkal és nedvességtől, fagytól védenie kell a lábát. Tegnap újból bement a cipészhez és mértéket vétetett. Kijelentette, hogy a cipő kell és átvételkor kifizeti annak árát.

— Rendben van — felelte a lábbelikészítő — azonban közölnöm kell, hogy a bőrkereskedő nem adja az eddigi áron a bőrt és ezért már csak ezer lejjel csinálhatom meg a cipőt. Megszeppent hivatalnokunk hápogott, de mire vála-

szolni tudott volna, bejött egy uriasszony és közölte, hogy lemondja a cipőt, melyet diák fiának előző napon rendelt. A cipész arca felderült.

— Köszönöm szépen, mondta vigán, közben ugyanis megdrágult az anyag és az ön fiának cipőjét másnak százötven lejjel magasabb áron tudom eladni, nem fizetek rá erre az üzletre, amiért igazán hálás vagyok. A hivatalnok gyorsan belenyugodott hogy most kétszáz lejjel drágább a cipője, mint múlt héten lett volna, sőt sietett azt előre kifizetni.

Harisnyától a kakaóig

Ugyancsak a bőr drágulására való hivatkozással huszöt százalékkal drágább lett a kesztyű, pedig már a bőrdragulás előtt a boltban volt. De drágult a kötött kesztyű is, mert drágult a fonál. A fonál ugyan csak most drágult és a kötött kesztyű még a nyáron készült, de ez mellékes. Egy kiszírozó magántisztviselő, a kinek nem telik, hogy egyszerre tucatonként vásároljon harisnyát, két hét előtt 2 párat vett harminc lejjel. Ugyanazt a minőségű harisnyát két nap előtt negyven lejjel kapta. Tegnap úgy gondolta, hogy vásárol még két párat megszokott harisnyájából. Bement az üzletbe meglepetéssel hallotta, hogy ugyanaz a harisnya már negyvennyolc lejt.

— A harisnyagyár értesített, hogy harminc százalékkal emeli az árat — mentegetőzött a boltos.

— De ez még a régi áru — szólt a fiatalember.

— Ez igaz — volt a válasz —, de ha én a régi áron adom

a harisnyát, azon a pénzen már nem tudok új árut vásárolni.

Minden, minden drágul. Drágább a zsebkendő, az esernyő, a kalocsni, a kalap. A gyárak már a tavaszi holmit csinálják de a nyáron készült téli holmi ára szinte óránként emelkedik. A vásárló közönség kábul, de vigyázni kell, nehogy ijedtében és izgalomban elinduljon az orra vére, mert már a vatta ára is felszökött a földszintől a tizedik emeletre.

Néhány deka kakaó nyolc leibe került, pár nap múlva ugyanazért a mennyiségért tízenegy lejt kértek. Nézem a kész ruhákat a kirakatokban, érdeklődöm a zsir — hiszen a maximális árak azért vannak, hogy be is tartsák őket — a szalonna, a kávé, a cukor, a tea, a rizs, a griz, a citrom, az olaj, a cipő, a bőr, a vászon, a cipőszinór és minden egyéb ára iránt és elszörnyűködve hallom, hogy minden, de minden drágább lett. Nem külföldről érkezett és nem ujonnan

beszerzett áruval van szó, hanem olyan cikkekről, melyek szerényen lapultak, esetleg már hosszú hónapok óta a raktárakban, vagy üzletekben és most egyszerre nagyvási mániába estek és napról-napra, szinte óráról-órara emelkedik az árak.

A tojástól a zsirig és cipőpertlitől a télkabátig olyan karriert futottak be egyes cikkek, a cikkek legnagyobb része, amelyenre a világháború idején is alig volt példa.

— És végezetül álljon itt ismét egy rövid párbeszéd.

Kér jóbarát, az egyik egy nagykereskedő, találkozott. Kérdezi az első a nagykereskedőtől:

— Hogy megy az üzlet?
— Sajnos jól. Ugy viszik az árut, mintha ingyen adnám. Óriási a forgalom.

— És te panaszkodol? Hiszen örülnöd kellene.

— Dehogy, barátom, de hogy. Az eladott árut nekem pótolnom kell és az új árut már drágábban adja a gyár. Ellenben, ha nem adok el egyik nap — mondjuk vasárnap — egy centiméternyi árut sem, úgy a raktáram az általános áremelkedés folytán szűbbé esztől hétfő reggelig ötvenezer lejjel többet ér.

— Adnék neked egy jótanácsot — mondja a barát.

— Mi az?

— Csukjad be az üzletet és ird ki a redőnyre, hogy átalakítás, leltározás, anyóshalálózás, vagy más ok miatt zárva. Hagyjad zárva egy hétig és adj szabadságot a személyzetnek. Napi ötvenezer lejjel drágulást számítva, egy hét alatt minden munka nélkül háromszázötvenezer lejt kereshetsz. Emellett megtakarítod a fűtést és a világítást is.

— Mondasz valamit, — közönte meg a tanácsot a nagykereskedő — megfontolom a dolgot.

Prima cartoték szekrény alig használt bécsi készítmény eladó. Cím a kiadóban. 4454

Egyetlen éjjel

megváltozik a világ képe!

VEGYE MEG MINDEN REGGEL A

MAGYARÁG^{-ot}

S TÁJÉKOZÓDJÉK A LEGFRISSEBB
ÉJJELI ESEMÉNYEKRŐL

ÁRA
1
LEJ

Tapintatos jegy- füzetek

Mint a Daily Express írja, a nemcsak a kiosztásra kerülő angol élelmiszer-jegyfüzetek igen tapintatosak lesznek. — Azoknak a nőknek, akik vad-házasságban élnek, nem a hivatalos nevükre, hanem „férjük” nevére állítják ki a jegyfüzeteket. Így sok kellemetlenségtől megóvják őket. A környékbeli kereskedők nem fogják megtudni, hogy nem törvényes házasságban élnek.

Sok a házasságtörés — és sok a válás

A háború nemcsak a házasságtöréseket, hanem a válások számát is nagyon megszaportotta Angliában. A londoni főtörvényszék valóperes bírónak a szentmihály-napi ülészek alatt 2657 válópert kell tárgyalniuk. A múlt ülészekon 641-el kevesebb volt a válások száma.

Lovak, kutyák, macskák gazdálarcái

A párisi Boulevard Perière-n új üzlet nyílt. Monsieur Loyer gazdálarcokat árul benne lovak, kutyák és macskák számára. Egy ló-gazdálarc 200, egy macska-gazdálarc 100 frankba kerül. Az üzlet nagyon jól megy.

— Gyorsan fogynak az áruk — mondja a kereskedő. A franciák nagyon szeretik háziállataikat. A gazdálarcaim biztosak és kényelmesek. A kólyok, a macska nyávoghat bennük. Az egyetlen nehézség az állatokra ráadni a gazdálarcot. Leghelyesebb, ha a gazda is felteszi a magáét s így mutatja meg az állatnak, hogy nem lesz tőle semmi baja.

Cserkészruha a Lordok Házában

Lord Somers főcserkészhezlyettes a háború kitörése óta cserkészruhában jár a Lordok Házában. (A főcserkész, lord Baden-Powell jelenleg Kenyában van.) Lord Somers különben felszólította az összes angol cserkészeket, hogy míg a háború tart, lehetőleg mindig cserkészruhában járjanak.

Todt, a Siegfried- vonal építője kegy- vesztett lett

Az Excelsiorban olvassuk:

Dr. Todt Németország egyik legnépszerűbb embere. Dacára, hogy semmi közhivatalt nem visel, úgy ismerik, mint a Négy Égtáj autót és a Siegfried-vonal tulajdonképpeni megalkotóját. Bár a nyugati védővonalnak súlyos hiányai vannak, amelyet a hivatalos körök a felépítés körüli sietséggel magyaráznak, ez mit sem von le Todt érdemeiből.

Egy eddig meg nem erősített hír szerint dr. Todt most mégis kegyvesztett lett, mert vonakodott egy, a nemzeti szocialista vezetők által fontosnak ítélt erőd munkálataiban részt venni.

Az orosz nyelv kötelező lesz a németországi iskolákban?

A bucurestii „Azi” írja: Egy amszterdami lap arról értesült, hogy az orosz nyelv tanítását a németországi iskolákban kötelezővé teszik, sőt oroszot fognak tanítani a „Munkafront” formációiban is. A német újságok apróhirdetéseiben olyan tisztviselőket keresnek, akik oroszul tudnak.

hogy a Németország és a Szovjet közötti kereskedelmi kapcsolatok kimélyítése folytán megerősödött forgalmat és levelezést lebonyolíthassák.

Milyen könyveket olvas- hatnak az angol katonák

Londonban megjelent a Nemzeti Könyvkiadó Vállalat kiadásában a Berth tábornok, War office „Public Relations” osztályának vezetője által ajánlott könyvek katalógusa.

A katalógus, amely 1321 címet tartalmaz, — tájékoztatóul szolgál azoknak, akik a frontra, vagy a kórházakba könyveket akarnak küldeni. A bizottság, amely a listát összeállította, nagy hajlékonyságról tett tanúságot. Ha igaz, hogy a „Politikai és társadal-

mi” fejezetben olvasásra ajánlja a „Mein Kampf”-ot, ugyanakkor nem feledkezik meg Karl Marx „Kapital”-járól sem. A leggazdagabb fejezet az „Utleirások, expedíciók, kalandok” fejezete. Einstein a tudományos művek között szerepel. A költeményt tíz kötet, különösen antológia jellemzi. A névsorban nagyon kevés külföldi regény szerepel. Ezek között szerepel Barbusse „Tűz”-e és Tolstoj „Háború és Béké”-je.

Az angol király jogtaná- csosának különvéle- ménye Oroszországról

Denis Nowell Pritt, North Hammersmith munkáspárti képviselője és „King's counsel” azaz az angol király jogtanácsosa feltűnést keltő könyvet adott ki az új orosz politikáról.

Pritt kifejti, hogy 1917 óta Oroszországot a különböző angol kormányok egész mostohan kezelték. Ezt a felsorolást a Daily Herald „skoling”-nak találja. Pritt így vélekedik. Ne mondják, hogy higgyem el, hogy az oroszok ostobák, mert mindezek után megpróbálták, hogy angol módra diplomáciát üzennek és a németekkel egy hátsó ajtó mögött tárgyaltak ugyanakkor, amikor az angolok még a szemben lévő ajtónál voltak.

Pritt álláspontja az, hogy Oroszországnak megegyezésre kellett jutnia akár a németekkel, akár az angol-franciákkal, ha el akarta kerülni a háborút. Az angolok és franciák

azonban világosan megmutatták, hogy nem akarják valójában a békefrontot megteremtteni.

Pritt könyvének szenzációja az az állítás, hogy az angol kormány sokkal előbb tudta, hogy Oroszország tárgyal Németországgal. És ezt a szerző, Anglia egyik legnagyobb ügyvédje éles logikával bizonyítja. Pritt könyvének címe „Red-Flot” és a Pinguin sorozatban jelent meg.

**Varrógépet és kerékpárt
javítok,** veszek és eladok. —
Dinger gépkatrések
raktáron. — Autogén hegesztést és
petroleum gyorsfűző javi-
tást garancia mellett vállalom.
Jakab műszerész Str.
Avram Iancu No. 5.

A londoni rádió híre egy budapesti plakátról

Budapest. (MTL.) A magyar távirati iroda a következő közlést adta ki:

A londoni rádió magyar nyelvű hírszolgálatában egy hírt közöltek, amely szerint Budapest uccáin egy különös plakát jelent meg. A plakát egy német katonát ábrázol, a kinek egy magyar ruhás leány kenyeret nyújt át. A kép alatt a következő felírás:

— Meddig tűrjük ezt még?

A magyar távirati iroda a londoni hírről szemben megállapítja, hogy Budapesten egyetlen ilyen plakátot sem láttak.

A fizetések védelme

A legutóbbi minisztertanácsban Mihai Ralea professzor, munkaügyi miniszter ajánlatára megállapították a fizetési minimumot mindazon vállalatok részére, amelyeknek nincsen kollektív szerződésük munkásaikkal. Ezt az intézkedést az egész munkásság és az ország egész közvéleménye nagy elégtétellel fogadta.

Hasonló intézkedések igazán kivételesek a legdemokratikusabb szellemű országokban is. Egész Európában csak Angliában léteznek hasonló törvények, de ott is csak részleges alkalmazásban. Más országokban nem ismerik a fizetési minimumnak kormányrendelettel történő megállapítását, ez alól Franciaország sem kivétel, pedig ott a munkásság védelme igazán magas fokon áll.

Felesleges lenne most a Nemzeti Ujjászületés Frontjának egész szellemét és a munkáskérdésben fenntartott álláspontját részletesen ismertetni. Az utóbbi két évben olyan termékeny volt a működése, hogy nincsen egyetlen proletár az országban, aki ne élvezte volna áldásos gyümölcseit. A minisztertanács legutóbbi határozata élesen megvilágítja azokat a kapcsolatokat, melyeket az állam, a tőke és a munka között létesített.

Néhány száz vállalatnál a munkaügyi minisztérium fogja megállapítani a fizetési feltételeket ami azt jelenti, hogy a munkások helyzete a legkedvezőbb lesz. A munkaadók és munkások közötti kapcsolatok az állam közbenjárása mellett jogi érvényt és pontosan körvonalazott gazdasági irányvonalat nyernek. A visszaélések teljesen megszűnnek és azok, akik azt hitték, hogy tetszésük szerint fogják kihasználni a munkásokat és tetszésük szerint fogják megállapítani, a díjazást sokat keserűen csalódnak.

Az ország most a valóságban is demokráta szellemű, nemcsak hangzatos szavakban nyilvánul meg demokráciája. Amikor Őfelsége II. Carol király kijelentette, hogy legfőbb gondoskodása a munkásvilág védelmében fog összpontosulni, kijelentései részletes programot jelentettek az állam és a nemzeti ujjászervezésre vonatkozóan. A munkásság egyetlen kormány alatt sem volt ilyen nagy számban képviselve a parlamentben, mint most. Egyetlen kormány alatt sem szentelték ilyen nagy figyelmet a fizetések védelmének. Igazság el lehet mondani, hogy az óhajok tetté váltak Őfelsége védnöksége alatt.

Magyarság

az
egyetlen reggeli lap
Kapható minden trafikban

**OLMOT
VESZÉK**
bármilyen mennyiségben.
Pásztor Ede
nyomdázóvállalatnál Oradea,
Plața Mihai Viteazul 4.

IERONIM POPESCU találmánya

Ember nélkül, robot-katonák és robot-kocsik nyerik meg
a fiatal bucarest-i feltaláló háborúját

A bucurestii Tempo írja:
A véletlennek köszönhetjük,
hogy első tanui lehettünk egy
román találmánynak, amely
hivatva van megváltoztatni a
háboru képét és a béke művé-
szetét.

Szép dolog lenne a háború, csak egy hibája van: embereket gyilkol. Már pedig a háborút a mai körülmények között végleg kiküszöbölni lehetetlen-ség és — nem is rentábilis. Az embereknek verekedniök kell. A harc az univerzális gyógy-szer, a harc ok és eredmény egyszerre:

De embereket gyilkol.
Ez volt az alapgondolat, a
melyből egy fiatal bucurestii
feltaláló, Ieronim Popescu kiin-
dult. Lehetséges emberek nél-
kül is háboruzni, gondolta. És
hozzálátott, hogy gyakorlatilag
is megvalósítsa ezt az ötletet.
Érdekes, hogy dacára, hogy
a háboru érdekében dolgozott,
Ieronim Popescu humanista. A
háborut nem lehet elkerülni,
de az embernek meg kell ke-
gyelmezni.

A megvalósítás két csoportra oszlik. Az első része egy távolról irányító szerkezet, — drótnélküli módszerrel. Vagyis például utnak indítunk egy repülőrajt egyetlen pilóta, egyetlen megfigyelő, egyetlen emberi lény nélkül és letről küldünk parancsot a rajnak, hogy szálljon fel, szálljon le, dobjon bombákat, vagy csinálja azt, amit éppen akarunk. És így elképzelhetjük, hogy egész ágyu seregek utnak indulnak, maguktól és ahol ellenséget látnak, lövöldözni kezdenek. A torpedók mint halak uszkálnának a tengerben és ahol merésznek egy ellenséges, de csak ellenséges hajót, utánavek magukat és elsüllyesztk, akárhgy manővirozzon is a hajó.

Máshol is végeztek hasonló kísérleteket, de azok tökéletlenek voltak, gyenge eredményt adtak. A román feltaláló találmánya a többivel szemben a következő előnyöket nyújtja: 1. Ugyanabban az időben akár száz különböző parancsot is kibocsáthat, 2. gyakorlatilag ezek a parancsok egy huszadmásodperc alatt érvényesíthetők, 3. a parancsok egymástól teljesen függetlenek és elválaszthatók és össze nem tévesztethetők.

De nemcsak parancsolni, hanem ellenőrizni is lehet a központi irányítással. Bármely pillanatban leolvashatók a hajón, vagy repülőgépen levő műszerek, bussolák, magasság és sebességmérők. Vagyis az ember nélküli gép bármilyen távolságról pontosan irányítható.

Emellett az egész berendezés, amely egyetlen gép által husz torpedót, vagy repülőgépet irányít egyetlen parancsgéppel, erőteljesen, automatiku

san működik. Minden tévedést automaikusan kijavít, a parancsokat pontosan, nem pedig megközelítően hajtja végre, mint az eddigi találmányok.

HACÁCSUGÁR:

az örök agyém... mely egyre
közelebb jut a megvalósuláshoz

A légi bombázások fenyegetése, az az óhaj, hogy a térben megtalálhassák és megsemmíthessék a gyors és észre nem vehető ellenséget, sokak agyában felvetette egy sugáröv, egy láthatatlan, az ellenség által áthatolhatatlan és halálos hullámfüggöny gondolatát.

Ez régi „találmány”, amely időnként ujjaéled anélkül, hogy eddig a valóságba átültethető lett volna. Visszaemlékezünk, Grindwell Mattewa híres „halálsugarára”, amelyről sokat írtak néhány esztendővel ezelőtt. Az emberek megölni nagy távolságból egy speciális gépezet egyetlen gombnyomására, a házakat felgyújtani, a vetést felégetni, elvetni a borzalmakat, a megsemmisítés és gyilkosságok századának milyen álma? És ha az ilyen tökéletesítés szerepsére még csak álom, minden esetre érdekes megemliteni néhány különös kísérletet.

nem lehet arra számítani, hogy az ellenség a sugarak fókuszába fog elhelyezkedni. A gyakorlatban még komoly akadályok vannak.

Megváltozhatnak a helyzet, ha a tudósok a vörösen teli sugarak felé vetik a tekintetüket, a híres láthatatlan sugarakra, a melyeket most a pénzintézetek és bankpénztárak őrizetére használnak. Az eljárás a következő: egy kis sugárvető egy nyalábot irányít egy „elektromos szem” felé (foto elektrikus cella), amelyet a televíziónál is használnak. A több tűkőr által visszavetett nyaláb körülveszi a védett pontot. Amint a bűnös kéz, valami gyanús árnyék bekerül a nyaládba, a „szem” elektromos áram által hatást gyakorol egy elektro-mágnesre, amely bezárja a tolóablakot, vagy pedig egy sulyos „sorompót” csap rá a gondatlan karra. Ezeket a láthatatlan sugara-

A román feltaláló találmánya lehetővé teszi így emberi közvetítés nélkül repülőgépek, Zeppelinek, torpedók, bárkák, automobílok tankok, vonatok távolból való irányítását.

Ha Ieronim Popescu talál-
mánya alkalmazásba kerül,
megérjük azt, hogy az annyi-
ra gyűlölt szerszámok, tan-
kok, bombavető és minden,
az ember elpusztítására szol-
gáló gyilkolóeszköz csak egy-
más pusztítására fogja ontani
a lövegeket anélkül, hogy az
embernek egyetlen hajszála
is meggörbülne.

kat összevonva — amelyek a gyakorlatban nem különböznek a „hősugaraktól” — jelentős hőemelkedést lehet elérni. Dunikovskij és a híres Ember Jénő Budapesten hasonló sugarakkal kísérleteztek. Egy francia újságíró a következőket írja a kísérletekről:

A sugár 4 másodperc alatt 10 méter távolságban megolvast egy acélbábút, eléget egy gumiblokkot, felgyújtja a benzint, megállít kis elektromos gépeket, megöli és szénné égeti az egeret. A feltaláló azt állítja, hogy megállított négy autóbílt, három másodpercig blokkált két repülőgépet, megölt két ökröt, két disznót, egy teacat kecskét.

Mondjuk... öndicséret. Ha ezek az állítások igazak is, — csak néhány méter távolságban sikerült megvalósítani és egyelőre így nem más, mint érdekes laboratóriumi kísérlet.

Az első halál'sugaras: ARCHIMEDES

Archimedes, a híres ókori tudós, aki Siracua kikötőjében felgyújtotta az athéni flottát, a „gyújtó sugarak” feltalálójának tekinthető. Ő igen sok tökéssel a felgyújtandó tárgy egy helyre koncentrált a nap sugarait.

Archimédes tükrei természetesen eltűntek, de a kísérletet megismételte Buffon, egy készülék segítségével, amely még ma is látható. Ez a készülék egy hatalmas keret, amelybe igen sok kis, irányítható tükrök van beépítve, amely lehetővé teszi, a sugaraknak az áldozatra való irányítását.

A konkáv és különösen a „görbe vonatu” tükrök feltalálása, amelyeket a teleszkópoknál és az automobil, világító tornyoknál használnak, ma borzalmas „sugárzó meleg” öszszevonását teszi lehetővé. Ilyen készülékeket Egyiptomban és Kaliforniában állítottak fel.

Egy laboratóriumban mi sem könnyebb, mint futás közben elégetni egy egeret. A harc mezején ez nehezebb, mert

Az elektromos sugárvetőgép

Léteznek azonban egy másik halálos vagy legalább is „megmerevítő” hatású sugár, amelyek a gyakorlatban is használnak és ez nem más, mint az egyszerű világító sugár.

Egy elektromos sugárvető gép, egy konkáv üveg segítségével egy milliárd világító sugarat vonva össze a nyaláb tengelyébe a következő hatást sikerült elérni az állatokra: több kilométer távolságra a tájékozódási képesség elvesztése, néhány száz méter távolságra az eszmélet elvesztése, néhány száz méter távolságra, az eszmélet elvesztése több percre, azután a szem teljes elvesztése. Közelebb pedig elhull az állat.

A vámigazgatóságok — amelyek ritkán foglalkoznak agyremekkel — vásároltak ilyen „szédítő pisztolyokat”, hogy állandóan megakadályozzák a fosztogató kísérleteket.

A repülőgépekkel kapcsolatos is elképzelhetünk nagy erő hatású sugárvető gépeket, amely teljes erővel működésbe lépne, amint a sugárnyaláb megtalálná az ellenséges repülőgépet. Az optikai já

téktől elszédülve a repülő nem látja az egyensúly fenntartásához feltétlenül szükséges gépeket és a repülőgép a vadászgépek könnyű zsákmánya lehetne.

Fennmarad még a „sugarfüggöny” a gyilkos öv lehetősége, amelyen egyetlen repülő gép sem tudna keresztülhatolni.

A fizika tárháza rendelkezésünkre bocsájtja a hangon túli sugárcsoportot. A párisi kiállítás alkalmából a kísérleti palotában bemutatott kísérletek szerint ezek túlságosan éles sugarak, amelyek levegőn vagy vízen keresztül továbbítva megölik az állatot, megbénítja az emberi test részeit. Nem látszik lehetetlennek, — hogy a veszélyeztetett térben állandó hangon túli hullámokat gerjeszteni, amelyekben az emberölésre is elégséges erő lehetne összevonni. Itt azután szabadon csaponghat a képzelet...

A NUF megszervezése a Somes-tartományban

Vasárnap hatalmas gyűlése lesz Kolozsváron a Nemzeti Ujjászületési Frontnak

A N. U. F. keretei megszervezése és az aktivitására vonatkozóan Iosiu Ioan, Szamos tartomány sajtófőnöke, a Tribuna c. lap munkatársa felvilágosításért fordult Sofronie György tartományi főtitkárhoz, aki nemcsak a N. U. F.-ban viselt tisztsége, de egyéni működése, kulturális aktivitása révén is kivételes tiszteletnek és elismerésnek örvendő és egyik leghívatottabb zászlóvivője a román élet új rezsimjének.

ANUF aktivitása a Somes-tartományban

— A Nemzeti Ujjászületési Frontja működése Szamos tartományban abban a gyors ritmusban fog lefolyni, ami jellemzi a mai államéletet, ami más szóval „nemzeti ujjáéledés” az azon gazdag megnyilatkozási jelent.

Mert soha, egy pillanatra se szabad elfelejteni, hogy ha a N. U. F. politikai szervezet — és pedig egyetlen közéleti szerv — ugyanakkor „nemzeti megmozdulás” is, „szellemi megmozdulás”, magának az országnak megújulási mozgalmát.

Egy ilyen működési program megvalósításán — a „Front” központi vezetősége által meghatározott program vonalán — dolgozik a jelen pillanatban Szamos tartomány titkársága és ebben a munkában különösen értékes részt vesznek ki kartársaink, Leon Scridon és N. Gherman mérnök.

A keretek megszervezése

A keretek megszervezésére vonatkozó kérdéseinkre Sofronie professzor a következő felvilágosításokat nyújtotta: „A Front kereteinek megvalósítása a községi és városi titkárságok létrehozásával, valamint a járásokban és falvakban, a jelen aktivitás másik oldalát képezik. Mégpedig egyik legkomolyabb oldalát, mivel a leggyorsabb megvalósítást igénylik és mivel az egész tartomány területén a román tett és gondolat új elemeit kell felszínre hoznia, a kik mindazok mellett, ami a volt pártoknak erényeinek felhasználásával a Front holnap gerincét alkotják majd az új alkotmány nyújtotta új rend Új Romániájának szolgálatában. És akiknek közvetítésével kell összekovácsolódnia a román hazaszeretet és szolidaritás ezen győzhetetlen blokkjának, amelynek jelében

legyőzzük a jelen minden nehézségét. E célból az első találkozás a tartomány egész területén lezajlottak és mindenütt nagy reménységgel kísérik és megértik a Front román célkitűzéseit és örömmel fordulnak a nemzeti mozgalom felé. Éppen ezért keltett mély benyomást a közeli napokban lezajlott nagyváradi intellektuális megbeszélése azzal az igazi nemzeti manifesztációval, amely ott megnyilatkozott.

A vasárnapi gyűlés előkészítése

Természetesen nem hagyhatjuk figyelmen kívül a november 12-iki gyűlés előkészítését, amely Clujon, a kormány tagjainak jelenlétében zajlik le.

Ezzel kapcsolatosan Sofronie tanár kijelentette: „A november 12-i gyűlés előkészítése a Szamos tartomány titkárságának más pillanatnyi munkáját jelenti. A látottak és tapasztaltak alapján a gyűlés sikere már előre biztosítottak, igérkezik a román szellemnek azon gazdag megnyilatkozása folytán, amely ott ismét tapasztalható lesz. Az intellektuális főtitkára, dr. Victor Moldovan különösen nagy érdeklődéssel vesz részt ebben az előkészítő munkában, mely bizonyítéka lesz Erdély oszthatatlan egységének a Front

ideológiájában, amelynek célja az egész nemzet céljai is. A magunk részéről meg kell állapítanunk, hogy ez lesz az első nagy gyűlése a Frontnak az egész ország területén. És a legjobb időben rendeztük meg. Ez bizonyítja legjobban, hogy a Front vezetői mélyésges megértéssel viseltetnek Erdély történelmi céljai és biztosított helyzete iránt abban az egyesült és egységes Romániában, amelyet az ország Uralkodójának történelmi felelősségérzete erkölcsi és anyagi szempontból egyaránt megújultnak akar látni. És a gyűlés egyúttal alkalmas ad majd a kormány képviselőinek hogy a nemzeti érdekek legfontosabbikainak szempontjait ismertessék”.

Sofronie tanár nyilatkozata reménnyel és bizalommal töltött el. És a hallgatás egy pillanatában arra gondoltunk, hogy a minden rossztól és hamistól megtisztított atmoszférában a falvak parasztjai most a november 12-i gyűlésre készülődnek.

A megértés nagy napja lesz ez.

A megértés nagy napja lesz ez.

Devizacsálás miatt letartóztatási végzést bocsátottak ki Max Auschnitt ellen

(Bucuresti.) A Resita társaság által tett feljelentés alapján, amely szerint Max Auschnitt a devizatorrényvel kapcsolatosan nagyszabású visszaélést követett el, az ügyész a feljelentést vizsgálat véget ért utaltatta a vizsgálóbíróhoz. A vizsgálat után, amelynek során alapos kihallgatásnak vetették alá a Resita-művek volt „adminisztrátor delegue”-jét, a vizsgálóbíró kedden letartóztatási parancsot bocsátott ki Max Auschnitt ellen. A letartóztatási végzést a törvényszék váditanácsa is megerősítette.

SZÍNHÁZ

Jövő héten kezdődik a Thalia novemberi játékciklusa

Egy hélig a prózai, egy hélig az operett-együttessel vendégszerepel

Megírtuk, hogy a Thalia a jövő héten megkezd két hétre tervezett novemberi játékciklusát s bemutatja az új színházi évad legfrissebb, válogatott betanulásait. A vendégjáték kedd este kezdődik a prózai együttes nagyszerű ujdonságának Harsányi Zsolt pompás Grófkisasszonyának előadásával. A második premier Zilahy Lajos új színművének a Gyümölcs a fán című izgalmas érdekes színjáték előadása, amelynek erdélyi premijere Váradon lesz, megelőzve a kolozsvári bemutatót.

A Grófkisasszony frenetikus sikert aratott Kolozsváron is. Vidám egészséges darab és pompás az előadás is. Fényes Alice, Nagy István, Haáz Jolly, Tóth Elek stb. alakítanak benne jobbnál jobb szerepeket.

Az első előadások műsora a következő:

Nov. 14. Kedd fél 9: Grófkisasszony. (Harsányi Zsolt nagyszerű új vigjátéka. Premier bérlet 3. szám.)

Szerda d. u. 5 óra: Francia szobalány. (Olcsó helyárakkal.)

Szerda este fél 9: Grófkisasszony (Másodszor.)

Csütörtök d. u. 5 óra: A tolvaj (Olcsó helyárakkal.)

Csütörtök este fél 9: Gyümölcs a fán. (Zilahy Lajos legújabb óriási sikerű színműve. Erdélyben első előadás. Premier bérlet 4. szám.)

Péntek este fél 9: Gyümölcs a fán (Másodszor.)

Szombat d. u. 5 óra: Francia szobalány. (Olcsó helyárakkal.)

Szombat este 9: Grófkisasszony. (Harmadszor.)

Vasárnap d. u. 3 óra: Meg-

sértették a miniszteriumot. (A kitűnő zenés vigjáték első olcsó helyáru előadása.)

Vasárnap d. u. 6 óra: Grófkisasszony.

Vasárnap este 9 óra: Gyümölcs a fán.

Jegyek a fenti előadásokra elővételben már válthatók a színház baloldali elővételi pénztáránál naponta d. e. 11—1-ig és d. u. 4—6-ig.

~~~~~

— A fodrászmunkaadók közgyűlése. Nov. 9-én, csütörtökön este 8 órakor a fodrászmunkaadók céhe rendkívüli közgyűlést tart a Casa Naționalăban, amelyen minden fodrász megjelenését kéri a vezetőség.

Egyelőre nem jegyzik be az új ügyvédek. Bucurestiből jelentik: Iomandi igazságügy-miniszter korrupciót küldött az összes ügyvédi kamarák új vezetőségeihez, amelyben elrendeli hogy az új ügyvédtörvény elkészültéig az ügyvédek névsorában semmiféle revíziót ne hajtsanak végre. Ugyancsak tilos új ügyvédek felvétele vagy áthelyezése.

Alpacca evőeszközök Petrol gázfőzők Zománcozott lemezdedények

legolcsóbb árban:

FERRUM S. A.

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4-a

A gázvédelmi előadások további sorrendje

A gázvédelmi előadások rendjében változást léptettek életbe, amennyiben azokat ezentúl nem reggel nyolctól-tízig, hanem dél után háromtól ötig tartják a Katolikus körben. Ugyanakkor még egy ujitást vezetnek be és pedig, hogy a magyar anyanyelvű közönség számára a román előadás után magyarul is ismer tetik a kurzus tartalmát.

A kurzusok folytatólagos sorrendje egyébként a következő:

november 9: L és M,
november 10: N és O,
november 11: P és U,
november 13: R és Z,
november 14: S,
november 15: T és V.

A kurzusok színhelye a Katolikus Kör, mindennap 3-5 óráig. Mindenki hozza magával gázmaszkját, mert a közönséget átvezetik a gáz-szobában.

Egész öltöny kabát, valamint kisebb szövetdarabok, ugy-szintén vászonnemű, abrosz, törülköző, damaszt, díftin, flanel és barchet

a régi olcsó mara-dék árban kapható

Steiner maradékosai

Calea Victoriei 3, udvarban balra.

Rádió műsor

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport vízállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. — 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Trió. 19.45 Hírek. 20.10 Gramofonlemez. 20.35 Opera. 23.15 Gramofonlemez. 23.45 Hírek.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Balalajka-zene. 14.30 Magyar nóták. 17.15 Diákfélóra. 18.30 Közvetítés Munkácsról. 19.30 A rádió szalonzenekara. 20.30 Az Operaház előadása: Julia szép leány. Az I. felvonás után: Képzelt negyedóra. Az előadás után: Cigányzene. 24.20 Hanglemez.

SPORT

Vasárnap Kupa-forduló. Vasárnapra București-Bécs mérkőzést terveztek a fővárosban. A mérkőzés megtartása az utolsó percig nem volt biztos s tegnap végleg le is mondták. Vasárnap így kupa-forduló lesz és az egész országban kupa-mérkőzéseket játszanak.

1940-ben Olaszország és Magyarország válogatottjaival játszik Románia. A Szövetség dolgozik a jövővi sportprogram összeállításán. A tárgyalások szépen haladnak előre és a jelek szerint jövőre két olasz és két magyar válo-

gatott mérkőzést játszik Románia.

Rónay és Bartha a NAC első csapatában. Az utóbbi időben népszerű lett a fiatalítás jelszava. Az eredmény azonban nem mindenütt volt kielégítő. Több csapatba beállították az öregeket. Így a TMAC-ban Possák meg Korony és 3:2 arányban legyőzték a Carpati FC-t. A NAC hasonló „huzásra” készül. Legközelebb be akarják állítani az öregeket, Rónayt és Barthát. Meggyőződésünk, hogy jobban fog menni a csapatnak.

3 halásznak nyoma veszett a fekete-tengeren

(București). Mint Constanța-ból jelentik, három halász után kutat minden, a kikötőből kifutó, vagy oda beérkező hajó. Ez a három halász, névszerint Daniel Djagarov, Stefan Malicleanu és Afanase Vals október 24-én indultak halászatra és azóta nyomuk veszett. Másnap a tengeren erős vihar dühöngött, de a bárka, amelyen voltak, a constantjai 124. jelzésű halászcsonak elég erős volt ahhoz, hogy ezt a vihart kibírja. Azt hiszik, hogy a halászok a vihar

következtében irányt tévesztettek és most már tizenharmadik napja a nyílt tengeren hanyódnak. Elsúlyedésük ellen szól az a körülmény is, hogy az áramlat még sem holt testüket, sem a bárkát nem vetette partra, holott ennyi idő elteltével ez rendszerint már megtörténik. A kikötőparancsnokság felszólított minden, a kikötőből távozó hajót, hogy kutasson az eltűnt halászok után és rádióon hasonló felszólítást küldött valamenyny olyan hajónak, amely a kikötő felé tart.

Egy varázslat -- nem varázslat

Felmentette a tábla a varázslónőt, aki nem tudott szerelmet gerjeszteni az imádott itju szívében

Varga Mária gerdanfalvai cigányasszony beállított Bankos Rozália ottani lakoshoz és elmondta, hogy neki varázsló tudománya van. Azt állította, hogy szerelmet tud gerjeszteni a lány ideálja szívében és ezért több ékszerrel csak ki a leánytól. A fiú szíve azonban nem gerjedt szere-

lemre, mire a leány feljelentette a varázslónőt. A törvény szék megállapította, hogy Varga Mária ellen több feljelentés nem érkezett, egyetlen eset nem jelenti azt, hogy rendszeresen „varázslattal” foglalkozott volna és felmentette a vád alól. A tábla helybenhagyta az ítéletet.

Rendörkézre került a fővárosi uri betörőbanda

(București). A fővárosi rendőrség tegnap letartóztatta Vasile Wolfot, akit betörőkörökben Gringeanunak, Gandeannak, Valeannak, vagy egyszerűen Licának neveztek, továbbá Gheorghe Nicát, akitnek álnéve Gica volt és Buculestu Dumitru, aki viszont a maga köreibben Titi névre hallgatott, továbbá Ion Tudor és Elias Weisz ócskaruha ke-

reskedőket. A három első mintegy ötven betöréses lopásért, az utóbbi kettőt pedig orgazdaságért tartóztatták le.

Az eset pikantériája az, hogy a három tagból, Licából, Gicából és Titiből álló betörőbanda mindegyik tagja érettségizett. Már tavasszal előzetes letartóztatásban voltak lopás miatt, e mesterséggel azonban ezután sem hagytak fel

és az elmúlt félévben több, mint egymillió lei értékű holmit loptak össze. Az intellektuális tolvajbandáját átadták az ügyészségnek.

Megjelent az új polgári törvénykönyv. Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap tegnapi számában megjelent az új polgári törvénykönyv és az új polgári perrendtartás teljes szövege, lamandj igazságügyminiszter részletes indokolásával együtt.

— A NUF felhívása. A NUF Szamos tartományi titkársága köz tudomásra hozza, hogy a névre szóló jegyek és belépők a NUF november 12-i népgyűlésére pénteken, 10-én este 8 óráig átvehetők a NUF speciális irodájánál, amely ideiglenesen a Királyi Helytartóság palotájában létesült és naponta 9-13 és 17-20 óráig van nyitva. A más megyékből érkezők számára az iroda szombaton, 11-én délelőtt 9-13 és 15-20 órák között, vasárnap reggel pedig 8-10 óráig nyitva marad.

Apróhirdetések

ALLÁS

Boltis-zolganak, kifutónak, vagy hetesnek ajánlkozik megbízható fiú. Str. Coșbuc 17. 4638

Kifutó fiut vagy leányt felvesz lapunk kiadóhivatala. Jelentkezni Piața Mihai Viteazul 4.

Megebizható újságárusokat és újságárusnőket a reggeli órákra jó keresettel felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Bihar, Kis- és Nagyszántó községek részére jó jövedelemmel újságárusokat felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Diótörő munkáslányok azonnali felvételre jelentkezzenek. Fehér, diótörőde Avram Iancu 5. 4618

VETEL-ELADÁS

Ha cséplőgépet, traktort, motort, olajmalmot, gőzgépet akar Ön venni vagy eladni, forduljon bizalommal Nagy Sándorhoz, Oradea, Str. D. Cantemir 24. 4644

Magyarság

az

egyetlen reggeli lap
Kapható minden trafikban

Eladó egy ház kerttel, istállóval, egész telek. Colonia Josia 57 u. 9. 4621

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CERNEL ORADEA